

Datum : 16 december 2019

Aan : Annelies van Kampen-Jansman

Van : Kerstin Probst

Betreft : Paragraaf externe veiligheid 'Bemmel, gezondheidscentrum de Houtakker'.

De ODRA heeft op 29 oktober 2019 een paragraaf externe veiligheid opgesteld voor het bestemmingsplan 'Bemmel, gezondheidscentrum de Houtakker'. Als basis hiervoor heeft gediend de toelichting van het bestemmingsplan met datum 18 maart 2019.

Er is een aangepaste concept-toelichting opgesteld, d.d. 16 oktober 2019.

De eerder verstuurde paragraaf d.d. 29 oktober 2010 is hierop aangepast en vervangt het eerder toegestuurde document.

Inleiding

Het beleid voor externe veiligheid is gericht op het beperken en beheersen van risico's voor de omgeving vanwege handelingen met gevaarlijke stoffen. De handelingen kunnen zowel betrekking hebben op het gebruik, de opslag en de productie, als op het transport van gevaarlijke stoffen. Uit het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi), Besluit externe veiligheid transportroutes (Bevt) en Besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb) vloeit de verplichting voort om in ruimtelijke plannen in te gaan op de veiligheidsrisico's in het plangebied ten gevolge van handelingen met gevaarlijke stoffen. Deze externe veiligheidsrisico's dienen te worden beoordeeld voor twee risiconormen: het plaatsgebonden risico en het groepsrisico. Voor beide risiconormen geldt dat hoe groter de afstand tussen planontwikkeling en risicobron, des te kleiner zal de impact van het plan zijn op de hoogte van het risico.

Plaatsgebonden risico

Het plaatsgebonden risico heeft tot doel om hetzelfde minimale beschermingsniveau te bieden voor iedere burger in Nederland. Het plaatsgebonden risico beschrijft de kans per jaar dat een onbeschermde individu komt te overlijden door een ongeval met gevaarlijke stoffen. Het plaatsgebonden risico wordt uitgedrukt in risicocontouren rondom de risicobron (bedrijf, weg, spoorlijn etc.), waarbij de 10^{-6} contour (kans van 1 op 1 miljoen op overlijden) de maatgevende grenswaarde is.

Groepsrisico

Het groepsrisico is een afwegingsinstrument dat tot doel heeft een bewuste afweging te stimuleren over het risico op een ongeval met een groot aantal slachtoffers. Het groepsrisico beschrijft de kans dat een groep van 10 of meer personen gelijktijdig komt te overlijden ten gevolge van een ongeval met gevaarlijke stoffen. Het groepsrisico geeft een indicatie van de maatschappelijke ontwrichting in geval van een ramp. Het groepsrisico wordt uitgedrukt in een grafiek, waarin de kans op overlijden van een bepaalde groep (bijvoorbeeld 10, 100 of 1000 personen) wordt afgezet tegen de kans daarop. Voor het groepsrisico geldt de oriëntatiewaarde als *ijkpunt* in de verantwoording (géén norm).

Voor elke verandering van het groepsrisico (af- of toename) in het invloedsgebied moet verantwoording worden afgelegd over de wijze waarop de toelaatbaarheid van deze verandering in de besluitvorming is betrokken.

Samen met de hoogte van groepsrisico moeten andere kwalitatieve aspecten worden meegewogen in de beoordeling van het groepsrisico. Onder deze aspecten vallen zelfredzaamheid en bestrijdbaarheid. Onderdeel van deze verantwoording is overleg met (advies vragen aan) de regionale brandweer.

Beoordeling externe veiligheid

Het plan betreft het realiseren van een medisch zorgcentrum aan de noordzijde van bedrijventerrein 'De Houtakker II' aan de Karstraat tussen nr. 18 en 26 te Bommel. Het betreft nu braakliggend terrein waar de bestemming 'Bedrijventerrein-1' is toegestaan. Hierdoor neemt het aantal personen beperkt toe aangezien de bestemming bedrijventerrein-1 al zelfstandige kantoren toestaat. Op basis van de risicokaart van de provincie Gelderland is een inventarisatie gemaakt van de risicobronnen in en rondom het plangebied, die een extern veiligheidsrisico kunnen veroorzaken. In figuur 1 is een uitsnede opgenomen van de provinciale risicokaart.

Figuur 1, Uitsnede provinciale risicokaart Karstraat Bommel, geraadpleegd op 12 december 2019 (zwarte cirkel = ligging plangebied).

De informatie van de provinciale risicokaart levert de volgende inzichten op:

In het plan liggen twee aardgastransportleidingen (A-524 en A-533). Verder hebben de volgende transportroutes voor het vervoer van gevaarlijke stoffen hun invloedsgebied over het plangebied liggen: de toekomstige A15, de Betuweroute en de spoorlijn Arnhem-Nijmegen. Het invloedsgebied van het LPG tankstation gelegen aan De Houtakker 2 in Bommel ligt niet over het plangebied.

Aardgastransportleidingen

ODRA heeft voor de omgevingsvergunning t.b.v. de bouw van het distributiecentrum aan de Logistiekweg in augustus 2019 de leidinggegevens bij de leidingexploitant opgevraagd. Hieruit

blijkt dat deze leidingen geen plaatsgebonden risicocontour PR 10^{-6} hebben ter hoogte van het plangebied.

De voorgenomen functiewijziging (met een maximale bouwhoogte van 10 meter) en een bruto vloeroppervlak van ca. 1980 m² leidt tot een toename van 122 personen (huidige bestemming 10 personen, toekomstige functie maatschappelijk 30 pers./m² bij 1980 m² x gemiddeld 2 bouwlagen = 132 personen). De ontwikkeling vindt plaats binnen de 100% letaliteitszone van beide transportleidingen. Gelet hierop heeft de ontwikkeling gevolgen voor het groepsrisico.

Voor de onderhavige ontwikkeling is het groepsrisico berekend. In de huidige situatie is het groepsrisico groter dan 0.2 de oriëntatiewaarde voor leiding A-524. Voor leiding A-533 is het berekende groepsrisico ter hoogte van het plangebied nihil.

Door de voorgenomen ontwikkeling neemt het groepsrisico met 125% toe voor leiding A-524 (overschrijdingsfactor huidig = 0.169, overschrijdingsfactor toekomstig 0.212). De toename voor leiding A-533 is nihil. Het berekende groepsrisico ligt voor beide transportleidingen onder de oriëntatiewaarde.

Voor onderhavige ontwikkeling is sprake van een uitgebreide verantwoording groepsrisico omdat het groepsrisico met meer dan 10% toeneemt.

Transportroutes gevaarlijke stoffen

Op ongeveer 250 meter ten noorden van het plangebied komt de toekomstige snelweg A15 te liggen. Hiervoor is op 8 maart 2017 het Tracébesluit gepubliceerd. Op ongeveer 380 meter ten noorden van het plangebied ligt de Betuweroute en op ongeveer 3500 meter de spoorlijn Arnhem-Nijmegen. Over deze transportassen vindt vervoer van gevaarlijke stoffen plaats. Op basis van de regeling basisnet en het Tracébesluit is vastgesteld dat plaatsgebonden risicocontour 10^{-6} van deze risicobronnen niet over het plangebied liggen.

Ten aanzien van het groepsrisico ligt het plangebied in het invloedsgebied van de toekomstige snelweg A15, de Betuweroute en spoorlijn Arnhem-Nijmegen. Ontwikkelingen binnen het invloedsgebied hebben mogelijk invloed op de hoogte van het groepsrisico. Echter is de afstand tussen het plan en de deze risicobronnen dermate groot (groter dan 200 meter), dat de wetgever heeft aangegeven dat het groepsrisico alleen beperkt verantwoord hoeft te worden. Hierdoor hoeft niet de hoogte van het groepsrisico in beeld gebracht te worden, maar enkel nog de aspecten zelfredzaamheid en bestrijdbaarheid.

Verantwoording groepsrisico

Het plan ligt in het invloedsgebied groepsrisico van twee aardgastransleidingen en van drie transportroutes (de toekomstige A15, de Betuweroute en de spoorlijn Arnhem-Nijmegen). Conform vigerende wetgeving moet de gemeente hierdoor het groepsrisico verantwoorden.

Meer specifiek gaat het om de wettelijke verplichting op grond van artikel 7 en 9 uit het Besluit externe veiligheid transportroutes (Bevt) vanwege het vervoer van gevaarlijke stoffen over de toekomstige A15, de Betuweroute en de spoorlijn Arnhem-Nijmegen en artikel 12 van het Besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb) vanwege twee hogedruk aardgastransportleidingen (A-524 en A-533). De gemeente heeft bij het invullen van de verantwoordingsplicht een grote mate van beoordelingsvrijheid. Ten aanzien van de aspecten bestrijdbaarheid en zelfredzaamheid heeft de veiligheidsregio adviesrecht. Bij het invullen van de verantwoordingsplicht is gebruik gemaakt van het advies van de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden (VGGM) van oktober 2019 met kenmerk: 191024-0029.

A. Personendichtheid

Het plan voorziet in de realisatie van een gezondheidscentrum (bestaande uit 2 en 3 bouwlagen) waar voorheen een bedrijvenbestemming was toegestaan. Ten gevolge van de voorgenomen ontwikkeling neemt de personendichtheid binnen het invloedsgebied van beide transportleidingen met ca. 122 personen toe.

B. Hoogte groepsrisico

Het groepsrisico van transportleiding A-524 neemt ten gevolge van de voorgenomen ontwikkeling toe. De toename bedraagt 125%. Het groepsrisico van transportleiding A-524 ligt boven 0.2 keer de oriëntatiewaarde.

Voor transportleiding A-533 is de toename nihil. Het berekende groepsrisico is lager dan 0.1 keer de oriëntatiewaarde.

C. Mogelijkheden tot beperking van het groepsrisico aan de transportleiding

Er zijn geen maatregelen noodzakelijk ter beperking van het groepsrisico. De PR 10^{-6} contour van beide transportleidingen ligt op de leiding. Gelet op het feit dat de oriëntatiewaarde niet wordt overschreden, is er geen noodzaak tot het treffen van maatregelen ter beperking van het groepsrisico.

D. De voor- en nadelen van andere mogelijkheden voor ruimtelijke ontwikkelingen met een lager groepsrisico

Het perceel is op dit moment onbebouwd. Bommel heeft op dit moment één gezondheidscentrum de Teselaar. Het huidige inwonersaantal geeft de ruimte om een tweede gezondheidscentrum te realiseren.

E. Mogelijkheden en de voorgenomen maatregelen tot beperking van het groepsrisico in de nabije toekomst

Bij een breuk van de aardgasleiding en een daaropvolgende ontbranding van het ontsnappende ontstaat een fakkelbrand. Om het risico op dit scenario te beperken geldt een aanlegvergunningstelsel voor de strook aan weerszijden van de transportleidingen. Aangezien het plangebied buiten deze strook ligt en in het vigerend bestemmingsplan "Bedrijventerrein Houtakker" dit is geborgd in de regels van artikel 9. Verdere maatregelen kunnen als zodanig niet worden getroffen.

F. Bestrijdbaarheid

Bij een calamiteit zal de brandweer zich inzetten om de effecten ten gevolge van het incident te beperken. Deze inzet zal voornamelijk plaatsvinden dichtbij de bron. De mate van bestrijdbaarheid wordt vooral bepaald door de aanwezige voorzieningen. VGGM is hiervoor voor advies gevraagd. Uit het advies is naar voren gekomen dat VGGM geen aanleiding ziet om aanvullend te adviseren ten aanzien van de bestrijdbaarheid. De mogelijkheden voor de bestrijdbaarheid worden daarom niet verder in beschouwing genomen.

G. Zelfredzaamheid

Met de term "zelfredzaamheid" wordt bedoeld: Het vermogen om jezelf en/of anderen in veiligheid te brengen bij (een dreiging van) een gevaarlijke situatie. Bij het bepalen van de mate van zelfredzaamheid spelen onder andere de fysieke gesteldheid en zelfstandigheid van de aanwezigen, de alarmeringsmogelijkheden en vluchtmogelijkheden een rol.

Het advies van Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden geeft het volgende aan:

- Het plangebied ligt binnen de effectafstand van de scenario's als explosie, plasbrand, fakkelbrand en toxische wolk. De kans daarop is klein. Het plan levert een wijziging op van het aantal aanwezigen. Het ligt in de verwachting dat zij zichzelf in veiligheid kunnen brengen, mits geïnformeerd en tijdig gewaarschuwd.
- Wel adviseert de VGGM, ter verbetering van de zelfredzaamheid, rekening te houden met risicocommunicatie en de ontvluchtbaarheid en mogelijkheden tot evacuatie op planniveau zoals nooduitgangen en vluchtwegen/routes in de omgeving die van de risicobron afgericht zijn. Ook wordt er geadviseerd om afspraken te maken met Gasunie als er werkzaamheden plaats vinden aan de aardgastransportleiding dat er gecommuniceerd wordt met de omgeving.

Ten aanzien van risicocommunicatie is er NL alert. Hiermee zijn mensen binnen een bepaald gebied gericht te informeren door het sturen van een bericht naar mobiele telefoons. Verder is het plan via de Karstraat te ontvluchten. Verder zal het advies van de VGGM besproken worden met de initiatiefnemer. De gemeente acht het dan ook niet noodzakelijk om verdere maatregelen te treffen om de zelfredzaamheid te verbeteren. Daarnaast zijn de geadviseerde maatregelen van de VGGM niet ruimtelijk relevant en enkel ter verbetering.

Conclusie

Het plangebied ligt buiten de plaatsgebonden risicocontour 10^{-6} van een Bevi inrichting, transportroute en hogedruk aardgastransportleiding. De plaatsgebonden risicocontour van de diverse risicobronnen vormt geen belemmering voor realisatie van het plan.

Ten aanzien van het groepsrisico ligt het plan in het invloedsgebied van twee hogedruk aardgastransportleidingen, de toekomstige A15, de Betuweroute en de spoorlijn Arnhem-Nijmegen. De voorgenomen ontwikkeling leidt tot een toename van het groepsrisico voor transportleiding A-524. De gemeente heeft invulling gegeven aan de verantwoordingsplicht groepsrisico. Zij acht het groepsrisico aanvaardbaar en acht het restrisico acceptabel.